O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti rektori
___________X.B.Yunusov

2024 yil “22” 08

IMPORT VA EKSPORTBOP DORIVOR O‘SIMLIKLAR FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	800000	–	Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya
Ta‘lim sohasi:	810000	–	Qishloq xo‘jaligi
Mutaxassislik:	70811101	–	Dorivor o‘simliklar yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi

Samarqand - 2024

Fan/modul kodi		O‘quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar	
DO‘MXM1306		2025-2026	3	6	
Fan/modul turi		**Ta‘lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**	
Majburiy		O‘zbek		6	
1.	**Fanning nomi**	**Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)**		**Mustaqil ta‘lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
	Import va eksportbop dorivor o‘simliklar	90		90	180

2.

I. Fanning mazmuni

Ushbu fan mutaxassislik fanlarining asosi bo‘lib hisoblanib, u birinchi kursning ikkinchi semestrida o‘qitiladi. “ Import va eksportbop dorivor o‘simliklar” fani shu sohadagi fanlar ichida o‘rganilishi lozim bo‘lgan asosiy fanlardan bo‘lib, dasturda eksport va importbop, introdutsent va mahalliy dorivor o‘simliklarni dehqonchiligi, ko‘paytirish usullari, hamda istiqbollarini atroflicha bayon etiladi. Respublikamizning turli mintaqalari iqlim va tuproq sharoitlarida (sug‘oriladigan, lalmikor, sho‘r yerlarda va b.q.) dorivor o‘simliklarni ko‘paytirish va yetishtirishning nazariy va amaliy ahamiyati, yetishtirish imkoniyati va istiqbollari, iqlim va tuproq omillari hamda dastlabki agrotexnik chora tadbirlari kabi masalalarini atroflicha o‘rgatadi.

Fanni o‘qitishdan maqsad–magistr mutaxassislarda O‘zbekistonning import va eksportbop dorivor o‘simliklarni tabiiy zahiralari hamda madaniy holda yetishtirishni nazariy va amaliy asoslari, muammolari va istiqbollari shuningdek, import va eksport dorivor o‘simliklarni nazariy va amaliy asoslari haqida ko‘nikmalarni hosil qilish.

Fanning vazifasi- tashqi va ichki bozor iqtisodiyoti talablari, ilmiy va amaliy terminlar hamda soha doirasida marketing nazariyalarni tushunish va amaliyot bilan bog‘lash ko‘nikmalarini shakllantirish;

-monitoring usullarini o‘rganish;

-tashqi va ichki ehtiyojni o‘rganish va ehtiyojni qondirish usullarini o‘ganish;

-dorivor o‘simliklarni madaniy holda yetishtirish va sanoat plantatsiyalarini yaratish usullarini o‘rganish;

-ichki va tashqi bozorlar uchun talab qilinadigan me‘yoriy hujjatlarni rasmiylashtirish va xalqaro talablarni bilishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma‘ruza mashg‘ulotlari)

II. I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Kirish. Eksport va import tushunchasi. Eksport va importning afzalliklari. Dorivor o‘simliklarning mahalliy xomashyo bazasi

Dorivor o‘simliklarni xalq tabobati va rasmiy tibbiyotda qo‘llanilishi. O‘rta Osiyo va O‘zbekistonda dorivor o‘simlikshunoslik sohasida olib borilgan ilmiy izlanishlar. Resursshunoslik va uning asoslari. Dorivor o‘simlik xomashyolariga

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Biotexnologiya" fakulteti b.f.f.d (PhD) Begmatova M.X. tomonidan 70812101 – Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik uchun "Import va eksportbop dorivor o'simliklar" fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 26 noyabrdagi PQ-4901-son "Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash, ularning urug'chiligini yo'lga qo'yishni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirishga oid chora tadbirlar to'g'risida"gi va 2022 yil 20 maydagi PQ-251-son "Dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlash hamda davolashda ulardan keng foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari qabul qilindi.

Bu qarorlarda dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlashni yanada rivojlantirish, sohaning eksport salohiyatini oshirish, shuningdek, ushbu sohada ta'lim, fan va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish va dorivor o'simliklarni yetishtirish bo'yicha hududlarni ixtisoslashtirish ishlari belgilab berilgan.

Ushbu fan dasturi oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari bo'yicha 70812101-Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik magistrlarning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga ko'ra "Import va eksportbop dorivor o'simliklar" faniga qo'yiladigan talablarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzilgan fan dasturi unga qo'yiladigan talablardan kelib chiqqan holda O'quv fanining dolzarbligi, maqsadi va vazifasi; asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari), amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar; mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar; asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari bo'limlardan iborat bo'lib, bu bo'limlar mazmuni atroflicha yoritib berilgan.

Taqriz "Import va eksportbop dorivor o'simliklar" fanidan qilinayotgan namunaviy dastur Oliy ta'limning DTS va malaka talablarig mos keladi va u yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha yuqori malakali mutaxasislar tayyorlash imkoniyatini beradi deb hisoblayman.

Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti dotsenti **dots. Y.Tashpulatov**

XODIMLAR BO'LIMI

bo'lgan talab va uning amaliy tahlili. Dorivor o'simlik xomashyolarini yetishtirish va qayta ishlash tartibi, hukumat qonun va qarorlari. Eksport va import tushunchasi. Eksport va importning afzalliklari. Dorivor o'simliklarning mahalliy xomashyo bazasi

2-mavzu. Mahalliy va xalqaro bozorni tanlash va xaridorni izlash. Monitoring o'tkazish

Marketing tadqiqotlari: turlari, afzalliklari va kamchiliklari. Eksport qiluvchilar uchun marketing tadqiqotlari. Dastlabki tahlil uchun axborot manbalari. (stol tadqiqoti) mamlakatlar va potentsial bozorlar. Chet ellik xaridorni izlash. Xaridorni topish usullari. Xaridor turini aniqlash. Xaridorni tekshirish va tekshirish usullari zarurligi.

3-mavzu. Mahsulotni bozor va xaridor talabiga tayyorlash

O'zbekiston Respublikasidan tovarlarni olib kirish va xorijiy davlatlarga olib kirish uchun hujjatlar. O'zbekiston Respublikasidan Bojxona ittifoqi (YEOII) xududiga tovarlarni olib kirish uchun hujjatlar. Eksport mamlakatiga olib kirilayotganda standart bo'lmagan hujjatlar. Intellektual mulkni tashqi bozorda huquqiy himoya qilish. Ob'ektlarni ko'rish. Xalqaro huquqiy himoya usullari.

4-mavzu. Dunyo mamlakatlari dorivor va ziravor o'simliklari hamda ulardan foydalanish istiqbollari

Dunyo miqyosida dorivor va ziravor o'simliklarning tarqalishi. Dunyo davlatlarida dorivor va ziravor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish. Dunyo davlatlarida dorivor va ziravor o'simliklarni eksport va import ko'rsatkichlari

5-mavzu O'zbekiston respublikasida dorivor va ziravor o'simliklarni tarqalishi.

O'zbekiston hududining fizik-geografik tavsifi va mintaqalar bo'yicha joylashashi (Q.Z.Zokirov klassifikatsiyasi). Respublikadagi dorivor va ziravor o'simliklarni mintaqalar (tog', adir, chul va b.q.lar) bo'yicha tarqalishi. Respublikada dorivor va ziravor o'simliklarni xududlar (viloyatlar kesimida) bo'yicha tarqalishi.

6-mavzu. O'zbekiston respublikasida dorivor va ziravor o'simliklar dehqonchiligi

Dorivor o'simliklarni madaniy holda yetiltirish tarixi. O'zbekiston respublikasida dorivor va ziravor o'simliklar dehqonchiligi. Dorivor va ziravor o'simliklarni eksport va import ko'rsatkichlari. Dorivor va ziravor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi. Dorivor va ziravor o'simliklarni madaniy holda yetishtirilishi.

7-mavzu. O'zbekistonning istiqbolli dorivor va ziravor o'simliklari

O'zbekiston iqlim va tuproq sharoitlari. O'zbekiston xududini tabiy florasini geobotanik usulida rayonlashtirish. Farmasevtika sanoatini dorivor o'simliklar xom ashyosiga bo'lgan talablari. Dorivor o'simlik resurslari.

Davlat reestriga kiritilgan dorivor va ziravor o'simliklar. Istiqbolli va keng foydalanilayotgan dorivor va ziravor o'simliklar

8-mavzu. Shafran o'simligini yetishtirish texnologiyasi

Shafran o'simligini yetishtirish asoslari. Shafran o'simligini plantatsiyalarini

tashkil qilish asoslari. Yetishtirishning samarali usullarini tanlash asoslari. Yerlarni tanlash va ishlov berish tizimi hamda asoslari. Dorivor o‘simliklarni yetishtirishda resurstejamkor texnologiyalar. Sug‘orish, uning nazariy va amaliy asoslari. Shafran o‘simligini agrotexnologiyasi asoslari.

9-mavzu. Shirinmiya o‘simligini yetishtirish texnologiyasi

Sho‘r yerlarda joy tanlash, tuproqqa ishlov berishning nazariy va amaliy asoslari. Melioratsiya asoslari. Ishlov berish sistemasi. Tuproqdagi oziq moddalarini belgilash va aniqlash usullari. O‘g‘itlardan foydalanish maqsadi. Shirinmiya yetishtirish asoslari, Generativ va vegetativ ko‘paytirish. Shirinmiya o‘simligining ekologik va iqtisodiy samaradorligi. Urug‘larni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi. Ildizpoya va ko‘chatlarni ekish, ko‘chat orasidagi masofalarni, tuproq eroziyasidan saqlash. Shirinmiya xom ashyosini tayyorlash asoslari.

10-mavzu. Kovrak va kovul o‘simligini yetishtirish texnologiyasi.

Yer maydonlarini tanlash va tayyorlash. Usimliklarni ekish va ko‘paytirish usullari. Plantatsiyalarini barpo etishda agrotexnik tadbirlar. Tabiiy, zoogan va antropogen omillar. Ularni bartaraf etish choralari. Kovrak va kovul o‘simligi xom ashyolari. Xom–ashyosi mahsulotlari turlari. Xom ashyoni tayyorlash, quritish va saqlash usullari. Xom ashyoni saralash va qayta ishlash.

11-mavzu. Dorivor o‘simliklarni tayyorlash, birlamchi qayta ishlash va saqlash asoslari

Dorivor o‘simliklar xom ashyosini tayyorlashning tashkiliy asoslari. Dorivor o‘simliklar xom ashyosiga birlamchi ishlov berish. Dorivor o‘simliklar xom ashyosini quritish. Quritilgan xom ashyoni standart holatga keltirish. Standart holatiga keltirilgan xom ashyoni idishlarga joylash, tamg‘alash va tashish. Dorivor o‘simliklar xom ashyosini saqlashda omborxonalarga qo‘yiladigan talablar. Dorivor o’simliklarning haroratga bo’lgan munosabatlariga ko’ra guruxlarga bo’linishi.

12 - mavzu. Dorivor o‘simliklarni yetishtirishda iqtisodiy samaradorlik

Iqtisodiy samaradorlik asoslari. Biznes reja tuzish asoslari. Hisob texnologik xarita tuzish asoslari. Belgilangan ish va xarajat turlari. Umumiy xarajat va yalpi daromad asoslari. Xom ashyo narxi va periskurantlar. Sof foida va rentabellik daraja asoslari.

13 - mavzu. Bir va ikki yillik introdusent dorivor o‘simliklarning bioekologik xususiyati va yetishtirish texnolgiyasi

Bir va ikki yillik introdusent dorivor o‘simliklarni aniqlash. Bir va ikki yillik introdusent dorivor o‘simliklarning bioekologik xususiyatlarini o‘rganish va yetishtirish texnolgiyasi

. 14 - mavzu. Ko‘p yillik dorivor o‘simliklarning bioekologik xususiyati va yetishtirish texnolgiyasi.

Ko‘p yillik introdusent dorivor o‘simliklarni aniqlash. Ko‘p yillik introdusent dorivor o‘simliklarning bioekologik xususiyatlarini o‘rganish va yetishtirish texnolgiyasi

15- mavzu. Tropik va subtropik dorivor o‘simliklarni yetishtirish texnologiyasi

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Biotexnologiya" fakulteti b.f.f.d (PhD) Begmatova M.X. tomonidan 70812101 – Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik uchun “Import va eksportbop dorivor o‘simliklar” fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 26 noyabrdagi PQ-4901-son “Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash, ularning urug'chiligini yo'lga qo'yishni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirishga oid chora tadbirlar to'g'risida”gi va 2022 yil 20 maydagi PQ-251-son “Dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlash hamda davolashda ulardan keng foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarorlari qabul qilindi.

Bu qarorlarda dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlashni yanada rivojlantirish, sohaning eksport salohiyatini oshirish, shuningdek, ushbu sohada ta'lim, fan va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish va dorivor o'simliklarni yetishtirish bo'yicha hududlarni ixtisoslashtirish ishlari belgilab berilgan.

Ushbu fan dasturi oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari bo'yicha 70812101-Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik magistrlarning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga ko'ra “Import va eksportbop dorivor o‘simliklar” faniga qo'yiladigan talablarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzilgan fan dasturi unga qo'yiladigan talablardan kelib chiqqan holda O'quv fanining dolzarbligi, maqsadi va vazifasi; asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari), amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar; mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar; asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari bo'limlardan iborat bo'lib, bu bo'limlar mazmuni atroflicha yoritib berilgan.

Taqriz “Import va eksportbop dorivor o‘simliklar” fanidan qilinayotgan namunaviy dastur Oliy ta'limning DTS va malaka talablarig mos keladi va u yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha yuqori malakali mutaxasislar tayyorlash imkoniyatini beradi deb hisoblayman.

Sharof Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
Botanika kafedrasi professori **b.f.d. X.Q.Haydarov**

Tasdiqlayman
Sharof Rashidov nomidagi
SamDU xodimlar bo'limi boshlig'i

	“O‘zbekiston” nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet. 4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5696 son Farmoni. 5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to‘g‘risida”gi PQ-187-son qarori. 6. O‘zbekiston Respublikasi Qizil kitobi Toshkent, “Fan” 2003. 7. Терахин А.А., Вандышев В.В. Технология возделывания лекарственных растениях: Учеб пособие. –М.: РУДН, 2008. – 201 s.: il. 8. Амилаханова С.А, Ю.А.Дудар «Выращивание и използавание растении» Нальчик 1990. 9. Курмаков А.Г., Белолипов И.В. Декаративные и лекарственные растения Узбекистана. Монография. Ташкент. 2012. – с. 59-60. **Axborot manbaalari** 1. www.gov.uz-O‘zbekiston Respublikasi hukumat portali 2.www.lex.uz- O‘zbekistoon Respublikasi Qonun hujjatlari ma‘lumotlari milliy bazasi. 3.httr: //www. kurdyumov. ru/plodorodie/folkner/folk03.php 4.httr://eslovar.ru/66259/ 5.httr: //www.doco.ru/?pq74180
7.	Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Kengashining 2024-yil “2 ’-avgustdagi “12-sonli bayoni bilan maqullangan.
8.	**Fan/modul uchun ma’sul:** M.X.Begmatova – SamDVMChBU, “Biologiya, ekologiya va dorivor o‘simliklar” kafedrasi mudiri, v.b dotsent b.f.f.d. (PhD). M.Q.Eshmurodova - SamDVMChBU, “Biologiya, ekologiya va dorivor o‘simliklar” kafedrasi katta o‘qituvchisi, q.x.f.f.d (PhD).
9.	**Taqrizchilar:** 1. X.Q.Haydarov – Sharof Rashidov nomidagi SamDU Botanika kafedrasi professori b.f.d (DSc). 2. Y.Sh.Tashpulatov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti dotsenti, b.f.f.d PhD.

	Tropik va subtropik dorivor o‘simliklarning bioekologik xususiyatlarini o‘rganish va yetishtirish texnolgiyasi. Dorivor va ziravor o‘simliklarni madaniy holda yetishtirilishi. **16- mavzu. Dorivor o‘simliklarning urug‘ hosildorligini aniqlash usullari** Dorivor o‘simliklarning .Urug‘larni ekishga tayyorlash, ekish muddati va chuqurligi. Ildizpoya va ko‘chatlarni ekish, ko‘chat orasidagi masofalarni, tuproq eroziyasidan saqlash. S **17- mavzu. Tropik va subtropik dorivor o‘simliklarni urug‘ xom ashyosini tayyorlash usullari** Quritilgan xom ashyoni standart holatga keltirish. Standart holatiga keltirilgan xom ashyoni idishlarga joylash, tamg‘alash va tashish. Dorivor o‘simliklar xom ashyosini saqlashda omborxonalarga qo‘yiladigan talablar. **18- mavzu. Import dorivor o‘simliklarlarning bioekologik xususiyatlari** Bir va ikki yillik import dorivor o‘simliklarlarning aniqlash. Bir va ikki yillik introdusent dorivor o‘simliklarning bioekologik xususiyatlarini o‘rganish va yetishtirish texnolgiyasi **19- mavzu. O‘simliklarni o‘sish va rivojlanishiga ta‘sir etuvchi omillarni kuzatish va oddiy biometrik kuzatish ishlarini tashkillashtirish** Import dorivor o‘simliklarlarning o‘sish va rivojlanishiga ta‘sir etuvchi omillarni kuzatish va oddiy biometrik kuzatish ishlarini tashkillashtirish **20- mavzu.** Import dorivor o‘simliklarlarning zaxiralarini hisobga olish Import dorivor o‘simliklarni madaniy holda yetiltirish tarixi. Dorivor va ziravor o‘simliklarni eksport va import ko‘rsatkichlari. Dorivor va ziravor o‘simliklarni yetishtirish texnologiyasi. Dorivor va ziravor o‘simliklarni madaniy holda yetishtirilishi. **III. Amaliy mashg‘ulotlari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar** **Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:** 1. Ichki talab va ehtiyojlarni o‘rganish va tahlil etish 2. Tashqi talab va ehtiyojlarni o‘rganish va tahlil etish 3. Eksportbop dorivor o‘simlik turlarini tanlash 4. Eksport va import o‘simliklar uchun me‘yoriy hujjatlarni tayyorlash 5. Karantin xizmati va ahamiyati 6. Karantin hujjatlarini o‘rganish va tahlil etish 7. Bojxona me‘yoriy hujatlarini o‘rganish va tahlil etish 8. Import dorivor o‘simlik turlarini belgilash 9. O’simliklarlarning bioekologik xususiyatlari. 10. O‘simliklarni o‘sish va rivojlanishiga ta‘sir etuvchi omillar 11. Oddiy biometrik kuzatishlar 12. Fenologik kuzatishlar 13. Zahiralarini hisobga olish usullar 14. Hosildorligini aniqlash usullari 15. Urug‘larni sifat ko‘rsatkichlari va ularni aniqlash 16. Urug‘larni ekishga tayyorlash 17. Urug‘larni ekish usullari

	18. Urug'ko'chat o'stirish agrotexnikasi 19. O'simliklarni vegetariv ko'paytirish usuli 20. Plantatsiya barpo etish uchun yer maydonlarni tanlash va ishlov berish 21. Dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi 22. Piyozli dorivor o'simliklarni (Shafran va Bezvremennik) o'simliklarini yetishtirish texnologiyasi 23. Import tushunchasi 24. Xom ashyoni tayyorlash, quritish va saqlash usullari 25. Import dorivor o'simliklarlarning plantatsiyalarini barpo etish uchun yer maydonlarni tanlash va ishlov berish **IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar** Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Dorivorlik o'simlikshunoslikda ilmiy tadqiqot va ishlab chiqarish muassasalari, roli va amaliy asoslari 2. O'simliklarning urug' hosildorligini aniqlash usullari 3. Urug'chilik bazasini tashkil etish 4. Urug' xom ashyosini tayyorlash usullari 5. Urug' xom ashyosini qayta ishlash asoslari 6. Dorivor o'simliklarni ko'paytirish asoslari 7. Urug'larni sifat ko'rsatkichlari 8. Urug'larni ekishga tayyorlash 9. Urug'larni ekish usullari 10. Dorivor o'simlik ko'chatchiligi. 11. Ko'chatxonalar haqida umumiy tushuncha. 12. Ko'chatxonalarni tashkiliy asoslari 13. Ko'chatlarni texnik qabul qilish va inventarizatsiya 14. Ko'chatxonada yerga ishlov berish va almashlab ekish asoslari 15. Tuproqqa ishlov berish texnologiyasi 16. Bir va ikki yillik introdusent dorivor o'simliklarning bioekologik xususiyati va yetishtirish texnolgiyasi. 17. Ko'p yillik dorivor o'simliklarning bioekologik xususiyati va yetishtirish texnolgiyasi. 18. Tropik va subtropik dorivor o'simliklarni yetishtirish texnologiyasi 19. Hisob texnologik xarita tuzish 20. Iqtisodiy samaradorlikni hisoblash
3.	**V.Ta'lim natijalari /Kasbiy kompetensiyalari** **Talabalar bilishi kerak:** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: -dorivor o'simliklarni xo'jalik ahamiyati; -dorivor o'simliklarning import va eksport mohiyati; -dorivor o'simliklarni tarqalish areali va bioekologik xususiyatlari; - eksport va import ishlarida karantin nazorat ishlari; -mahalliy va chet el florasiga mansub istiqbolli dorivor o'simliklar turlari; -eksport va import afzalliklari haqida umumiy *tasavvuriga ega bo'lishi*

	kerak;(bilim) -dorivor o'simliklarni yetishtirishni nazariy va amaliy asoslari; -istiqbolli eksportbop va import dorivor o'simliklarni *bilishi va ulardan foydalana olishi kerak;(ko'nikma)* -mahalliy flora va chet el florasiga mansub istiqbolli dorivor o'simliklar turlari; -dorivor o'simliklarni tabiiy zahiralari, madaniylashtirish va yetishtirish usullarini; -me'yoriy hujjatlarni belgilangan tartibda tayyorlay olishni; -dorivor o'simliklarni monitoringi va marketingini yurita olishni; -eksport va import uchun tayyorlanadigan xom ashyolarni sifat ko'rsatkichlari va ularga qo'yilgan xalqaro (organik) talablar *yuzasidan ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak. (malaka)*
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar;
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yurutish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. M.X.Begmatova, A.A.Elmurodov, Sh.Sh.Shernazarov, A.A. Nurniyozov. Dorivor o'simliklar yetishtirish texnologiyasi.amaliy mashg'ulotlar uchun "O'quv qo'llanma" Toshkent-2023. 208 bet. 2. Холматов Х.Х., Қосимов А.И. Доривор ўсимликлар. Тошкент – 1994 - 368 b. 3. E.T.Berdiyev, M.X.Hakimova, G.B.Maxmudova. O'rmon dorivor o'simliklari - T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2016, - 276 bet 4. Э.Т. Ахмедов, Э.Т. Бердиев. Доривор ўсимликлари етиштириш технологияси (ўкув қўлланма). - Тошкент, ЎзР ФА Минитипографияси, 2017, 252 бет **Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet. 2. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet. 3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent,